

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **T. D.**, zast. JUDr. Radanou Pekárkovou, advokátkou, se sídlem Hlinky 142a, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2009, č. j. 56 Az 53/2008 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobkyně JUDr. Radaně Pekárkové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 5712 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 5. 2009, č. j. 56 Az 53/2008 - 31, zamítl žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2008, č. j. OAM-1-824/VL-10-ZA09-2007 a rozhodl dále, že žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává. Přezkoumávaným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud v Brně shledal žalobu nedůvodnou. Ztotožnil se se závěrem žalovaného, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Konstatoval, že v Bělorusku sice dochází k četným a závažným porušením lidských práv, nelze však konstatovat, že by obdržení umístěnky do oblasti dosud zamořené následky havárie atomové elektrárny v Černobylu, popřípadě úhrada studia, byly ztotožnitelné s pronásledováním ve smyslu zákona o azylu. Jedná se o jistou diskriminaci, ovšem vzhledem k její intenzitě a charakteru ji nelze ztotožnit se žádným z taxativně stanovených důvodů pro udělení azylu. Krajský soud v této souvislosti poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se splnění podmínek pro udělení azylu (rozsudek ze dne 6. 11. 2003 č. j. 6 Azs 12/2003 - 49, rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, rozsudek ze dne 25. 2. 2004, č. j. 5 Azs 38/2003 - 58), které se touto problematikou zabývaly. Přisvědčil závěru žalovaného, že v případě žalobkyně nebyly dány podmínky ani pro udělení doplňkové ochrany. Ve shodě se žalovaným totiž shledal, že žalobkyní uváděné skutečnosti není možné posuzovat

jako ohrožení podřaditelné pod § 14a odst. 2 zákona o azylu. Podle krajského soudu žalovaný řádně odůvodnil, proč obavy žalobkyně z návratu do země původu pokládá za nedůvodné. Ze zpráv o zemi původu vyplynulo, že v případě návratu žadatelů o azyl do Běloruska (ať už úspěšných nebo neúspěšných) nebyl zaznamenán případ užití čl. 369 - 1 trestního zákoníku o diskreditaci republiky, přičemž organizace „Člověk v tísni“ výslovně uvedla, že ví o několika případech neúspěšných žadatelů o azyl, pro něž návrat do země původu neznamenal jakékoliv negativní následky. Žalovaný tudíž správně konstatoval, že nebylo zjištěno, že by neúspěšní žadatelé o azyl byli při návratu do Běloruska podrobeni nějakým sankcím, nebo že by se k těmto lidem přistupovalo nějakým zvláštním, diskriminujícím způsobem. Zájem státních orgánů se soustřeďuje na představitele opozice, mezi něž žalobkyně nepatřila. Krajský soud zdůraznil, že rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně v plném rozsahu, k výroku o neudělení mezinárodní podle § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu však nesměřoval žádný konkrétní žalobní bod. Žalobkyně neuvedla, z jakých důvodů by jí mezinárodní ochrana podle těchto ustanovení měla být udělena. V průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno zvažovat udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 13 a § 14b zákona o azylu; pro udělení některého druhu mezinárodní ochrany dle těchto ustanovení nebyla splněna základní podmínka, a to udělení azylu rodinnému příslušníkovi. Krajský soud v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, č. j. 4 Azs 147/2004 - 81, publikovaný ve sbírce NSS pod č. 388/2004, podle kterého „Udělení azylu rodinnému příslušníku azylanta podle § 13 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu je možné jen v případě existence pravomocného rozhodnutí o udělení azylu osobě, která je rodinným příslušníkem žadatele o azyl.“ Totéž platí i pro doplňkovou ochranu podle § 14b zákona o azylu. Otec žalobkyně (která je starší 18 let), ve vztahu k žalobkyni takovou osobu nepředstavuje, byť mu byla doplňková ochrana udělena. Rovněž nebylo shledáno, že by žalobkyně tvrdila skutečnosti hodné zvláštního zřetele, pro které by jí mohl být udělen azyl humanitární. Žalovaný se možností udělit mezinárodní ochranu podle těchto ustanovení zabýval a své rozhodnutí řádně odůvodnil. V jeho postupu krajský soud neshledal žádné pochybení. K návrhu žalobkyně na provedení dokazování listinami v ruském jazyce, které zaslala zároveň se žalobou, krajský soud uvedl, že vzhledem k obsahu navržených listinných důkazů je nebude provádět, neboť jsou nadbytečné. Shledal totiž, že se jedná o obecné informace o situaci v Bělorusku, o tamním nedemokratickém režimu, které jsou dostatečně známé z podkladů, které opatřil žalovaný a které jsou nesporné. Další články nemají přímý vztah k předmětu řízení, vypovídají o skutečnostech, které není v tomto řízení třeba prokazovat. Jedná se o daňové otázky, situaci novinářů, podnikatelů a živnostníků. Krajský soud proto dospěl k závěru, že při přezkumu rozhodnutí bude vycházet ze správního spisu a podkladů použitých ve správním řízení.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelce byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatelka podřadila svou kasační stížnost pod čtvrtý důvod přijatelnosti – zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení, přičemž se opírá o bod a) a b) čtvrtého důvodu přijatelnosti – uvádí, že krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu a že v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud se s tímto názorem stěžovatelky neztotožňuje.

Stěžovatelka se v kasační stížnosti, kterou dvakrát doplnila, dovolávala důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Namítala, že žalovaný a následně také krajský soud se zabývaly pouze důvody pro udělení azylu a v řízení opomněly použít důvody pro přiznání doplňkové ochrany, které musí být zkoumány v případě, že žadatel nedosahuje na azyl. Podle stěžovatelky je se zřetelem k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva třeba pojem nelidského zacházení vykládat tak, že zahrnuje alespoň takové zacházení, které záměrně způsobuje závažné utrpení duševní nebo tělesné, které je v konkrétní situaci neospravedlnitelné. Stěžovatelka poukázala na skutečnost, že po dokončení studií dostala pracovní umístěnkou do zamořeného území po havárii v atomové elektrárně v Černobyli na Ukrajině. Jelikož Bělorusko nezajišťuje náležitou ochranu před radioaktivním spadem, který se v daném místě koncentruje, má obavy nejen o své zdraví, ale také o zdraví svého syna. V případě odmítnutí umístěnky by musela uhradit náklady svého vzdělání. V případě návratu a práce v zamořené oblasti by byla vystavena vlivům silné radioaktivity, která by jí způsobila tělesné utrpení naplňující míru nelidského zacházení. Státní orgány navíc nepodnikají žádná opatření k omezení těchto škodlivých vlivů, přestože jsou si jich vědomy; naopak umožňují využívání zamořené půdy a se spadem nijak nebojují. Je tedy vysoce pravděpodobné, že stěžovatelka by v případě navrácení do země původu a vykonávání práce v zamořené oblasti trpěla zdravotními obtížemi, které by mohly ohrozit její život. Navrácení stěžovatelky do země původu by tak podle jejího názoru bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, jelikož by došlo k porušení jejího práva na život, zakotveného v čl. 2 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách, jež byla v České republice vyhlášena pod č. 209/1992 Sb (dále též „Úmluva“). Znamenalo by rovněž porušení čl. 4 odst. 2 Úmluvy, podle kterého se od nikoho nebude vyžadovat, aby vykonával nucené nebo povinné práce. Bělorusko podle názoru stěžovatelky porušuje právo na práci obsažené např. v čl. 6 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, který byl v České republice vyhlášen pod č. 120/1976 Sb. (dále též „Mezinárodní pakt“). To vyplývá z toho, že stěžovatelka neměla svobodný výběr povolání, když pracovní povolenku mohla odmítnout pouze za podmínky úhrady nákladů vzdělání.

Důvod pro aplikaci § 14a zákona o azylu spatřuje stěžovatelka též v tom, že při návratu bude vystavena nebezpečí pronásledování ze strany státu vzhledem k jejímu pobytu v zahraničí, neboť v Bělorusku stále platí a je účinný čl. 369 - 1 trestního zákoníku. Krajský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že toto ustanovení není v případě vracejících se žadatelů o azyl aplikováno, přičemž však vycházel ze zpráv o zemi původu z roku 2006. Stěžovatelka poukázala na zprávu britského ministerstva zahraničních věcí o Bělorusku z 1. 10. 2008, ve které sice nejsou zmíněny konkrétní případy udělení sankcí neúspěšným žadatelům o azyl při navrácení, avšak z toho, že o nich mlčí, nelze ani dovozovat, že k nim nedochází.

Stěžovatelka dále namítala, že žalovaný a následně i krajský soud nesprávně hodnotily možnosti udělení humanitárního azylu, pokud neshledaly žádný důvod pro udělení tohoto druhu mezinárodní ochrany. Jadernou havárii v Černobyli, resp. její následky přitom lze považovat za závažné okolnosti, které oprávněně vzbuzují obavu o zdraví lidí pohybujících se v zasažených oblastech. Pokud by byla stěžovatelka nucena žít v takové oblasti na základě pracovní umístěnky, bylo by její zdraví značně ohroženo. To byl primární důvod, proč opustila zemi původu.

Stěžovatelka totiž neviděla jinou možnost, jak své zdraví ochránit. Tuto skutečnost ve vztahu k humanitárnímu azylu žalovaný vůbec nehodnotil a ani krajský soud tuto chybu nenapravil. Stěžovatelka vznesla otázku, co jiného, než katastrofu takovýchto rozměrů by správní orgán a soud měly vzít v úvahu při hodnocení důvodů zvláštního zřetele hodných. Krajský soud sice odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ale jen pokud šlo o posuzování ekologické katastrofy jako důvodu pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, nikoli v souvislosti s posuzováním humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona. Dalším důvodem zvláštního zřetele hodným by pak mohla být skutečnost, že otcí stěžovatelky byla udělena doplňková ochrana, avšak stěžovatelce být udělena nemohla pouze proto, že je starší 18 let a tudíž v tomto směru nesplňuje podmínky zákona. Závěry krajského soudu, resp. úvahy, ze kterých vycházel, jsou tak v případě hodnocení otázky humanitárního azylu v rozporu s obsahem správního spisu. Další pochybení krajského soudu stěžovatelka spatřovala v neprovedení navrhovaných důkazů - listin přiložených k žalobě. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že vzhledem k jejich avizovanému obsahu je jako důkaz neprováděl. Avizovaný obsah listin však teoreticky mohl vypovídat o obecném postupu běloruských orgánů vůči neúspěšným žadatelům o azyl po jejich návratu do Běloruska. Neprovedením dokazování navrhovanými listinami krajský soud zasáhl do práva stěžovatelky na spravedlivý proces. S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2009, č. j. 56 Az 53/2008 – 31, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z výše uvedeného vyplývá (ostatně sama stěžovatelka to uvádí), že zemi původu opustila především proto, že nechtěla žít v oblasti postižené radioaktivním spadem po havárii Černobylského jaderného reaktoru, kam obdržela umístěnku do zaměstnání a zřejmě by sem musela po návratu do země původu nastoupit. Většina námitek stěžovatelky pramení z jejích obav, že by v důsledku jejího umístění do oblasti postižené radioaktivním spadem bylo značně ohroženo její zdraví. Stěžovatelka se domnívá, že katastrofu, ke které došlo v Černobylu, by žalovaný a soud měly vzít v úvahu při hodnocení zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a dále též pro udělení doplňkové ochrany.

K havárii Černobylského jaderného reaktoru se Nejvyšší správní soud konkrétně vyjádřil v rozsudku ze dne 2. 11. 2005, č. j. 3 Azs 458/2004 - 37, www.nssoud.cz, ve kterém konstatoval, že k havárii došlo dne 26. 4. 1986. Tato havárie podle dokumentu z Infobanky ČTK uloženého ve správním spisu zasáhla různým způsobem až 9 milionů lidí na území Ruska, Běloruska a Ukrajiny. Následky havárie jsou od jejího vzniku průběžně odstraňovány a ukrajinským státem i mezinárodním společenstvím jsou vynakládány nemalé prostředky ke zlepšení situace. V daném případě se tedy nejedná o bezprostřední individuální ohrožení života či zdraví stěžovatelů, kteří by přechali před akutní přírodní či technickou katastrofou, ale o potíže spočívající v dlouhodobě špatné, avšak přece jen postupně pomalu se lepší ekologické situaci na Ukrajině, které je v různé míře vystavena velká část jejich obyvatel. Tuto situaci již za akutní stav po katastrofě označit nelze. Nejvyšší správní soud shledal, že situaci stěžovatelů nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele a uzavřel, že zákonná podmínka pro to, aby správní orgán mohl udělení humanitárního azylu vůbec zvažovat, nebyla v daném případě splněna.

Nejvyšší správní soud má za to, že závěry, ke kterým zdejší soud dospěl ve věci sp. zn. 3 Azs 458/2004 jsou aplikovatelné i v posuzované věci, byť se v posuzovaném případě jedná o stěžovatelku z Běloruska a nikoli přímo z Ukrajiny, jejíž některé oblasti jsou katastrofou postiženy ještě mnohem intenzivněji než v Bělorusku.

Za další důvod zvláštního zřetele hodný pro možnost udělení humanitárního azylu stěžovatelka označila skutečnost, že jejímu otci byla udělena doplňková ochrana, avšak stěžovatelce být udělena nemůže pouze proto, že je starší 18 let a tudíž v tomto směru nesplňuje podmínky zákona. Nejvyšší správní soud si s ohledem na toto tvrzení stěžovatelky vyžádal od žalovaného správní spis týkající se jejího otce, ze kterého zjistil, že otcí stěžovatelky byla skutečně rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 3. 2008, č. j. OAM-1-823/VL-10-ZA09-2007, udělena podle § 14a zákona o azylu doplňková ochrana na dobu 15 měsíců od dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Udělení doplňkové ochrany otcí stěžovatelky žalovaný odůvodnil tím, že (otec) doložil pravomocným rozsudkem soudu v Mogilevu, že byl v roce 2004 v nepřítomnosti odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří let za krácení daně. Z informací o zemi původu žalovaný zjistil, že s osobami ve výkonu trestu odnětí svobody je zacházeno nelidsky a ponižujícím způsobem a v běloruských věznicích panují velmi špatné podmínky. Rozhodnutím ze dne 26. 6. 2009, č. j. OAM-1-823/VL-10-L05-PD1-2007, pak byla otcí stěžovatelky doplňková ochrana prodloužena s odůvodněním, že důvody, pro něž byla udělena, trvají i nadále. Z výše uvedeného je zřejmé, že důvody pro které byla otcí stěžovatelky udělena doplňková ochrana nejenže nijak nesouvisí s důvody, pro které stěžovatelka opustila Bělorusko (přechodné pracovní umístění do oblasti postižené radioaktivním spadem), ale především nespovídají možnosti udělení humanitárního azylu stěžovatelce, neboť ta v Bělorusku odsouzena pro trestný čin nebyla a pobyt ve vězení, kde by mohla být vystavena výše uvedenému zacházení jí tudíž nehrozí.

K otázce udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud připomíná, že obdobnými otázkami se již zabýval v řadě svých rozhodnutí, z nichž lze uvést např. rozsudek ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48. V těchto rozsudcích Nejvyšší správní soud uvedl, že na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Podle konstantní soudní judikatury se *rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu*; podle této judikatury *se ani nejedná o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen* – viz např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000 či usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Dále lze poukázat na rozsudek ze dne 21. 12. 2004, č. j. 4 Azs 343/2004, www.nssoud.cz, či na rozsudek ze dne 22. 9. 2006, č. j. 4 Azs 2/2006, www.nssoud.cz, ze kterých vyplývá, že *úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je pouhý přezkum zákonitosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Nejvyšší správní soud tak nemohl přisvědčit námitkám vztahujícím se k udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.*

Stěžovatelka dále tvrdila, že v jejím případě je dán důvod pro aplikaci § 14a zákona o azylu (doplňkové ochrany), neboť při návratu bude vystavena nebezpečí pronásledování ze strany státu vzhledem k jejímu pobytu v zahraničí, jelikož v Bělorusku stále platí a je účinný čl. 369 - 1 trestního zákoníku.

Pokud jde o důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, Nejvyšší správní soud předesílá, že podle jeho konstantní judikatury jakkoli nelze shledat úplnou shodu mezi zněním bývalého § 91 a nynějšího § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, tak v těch částech, kde takovou shodu shledat lze, je možno i po účinnosti zákona č. 165/2006 Sb. aplikovat právní názory vyslovené Nejvyšším správním soudem ve vztahu k onomu dříve účinnému § 91 zákona

o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, www.nssoud.cz).

Možným pronásledováním navrátilivších se žadatelů o mezinárodní ochranu (azyl) do Běloruska se Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře zabýval. V rozsudku ze dne 18. 5. 2006, č. j. 2 Azs 174/2005 - 85, www.nssoud.cz, vyslovil, že ze zprávy MZV ČR č. j. 106017/2003 vyplynulo, že nejsou známy případy, že by osoby neúspěšně žádající o azyl byly v Bělorusku nějakým způsobem postihovány, nicméně tuto skutečnost nelze vyloučit. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud dále uvedl, že stěžovatel může být po svém návratu vystaven určitým administrativním těžkostem, případně i postihu, ten však zjevně nebude dosahovat intenzity požadované § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu, neboť z žádných informací nevyplývá, že by mu hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, jak požaduje citované ustanovení.

K této námitce stěžovatelky Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud poukazuje na zprávy o zemi původu stěžovatelky (informace organizace Člověk v tísni - společnosti při ČT, ze dne 10. 7. 2006, č. j. OAM-166-34/2006, a informaci MZV ze dne 23. 8. 2006, č. j. 125516/2006 - LP), z nichž vyplývá, že v případě návratu žadatelů o azyl do Běloruska nebyl zaznamenán případ užití čl. 369-1 trestního zákoníku o diskreditaci republiky. Ani této námitce stěžovatelky tak Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit, neboť shledal, že vracejícím se žadatelům o azyl do Běloruska pronásledování nehrozí. Totéž vyplývá též ze zprávy o dodržování lidských práv ze dne 6. 3. 2007, vydané Úřadem pro demokracii a práci MZV Spojených států amerických.

Podstatné je také to, že stěžovatelce nemohla být udělena ani doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny podle § 14b odst. 1 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení. Kdo je rodinným příslušníkem ve smyslu § 14b odst. 1 zákona o azylu definuje odst. 2 téhož ustanovení, podle kterého se rodinným příslušníkem pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí: a) manžel nebo partner osoby požívající doplňkové ochrany, b) svobodné dítě osoby požívající doplňkové ochrany, které je mladší 18 let, c) rodič osoby požívající doplňkové ochrany, která je mladší 18 let, nebo d) zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu podle § 2 odst. 11. Vzhledem k tomu, že stěžovatelce je 28 let, tak je zřejmé, že v dané věci není možné aplikovat ustanovení § 14b odst. 1 zákona o azylu, neboť stěžovatelku není možné ve vztahu k jejímu otci považovat za rodinného příslušníka ve smyslu tohoto ustanovení. Z obsahu kasační stížnosti je ostatně zjevné, že sama stěžovatelka si je této skutečnosti vědoma, jelikož uvedla, že jí doplňková ochrana být udělena nemohla, neboť je starší 18 let věku (rodinným příslušníkem stěžovatelky je její nezletilý syn, narozený v roce 2000, ten se však nachází v péči stěžovatelčiny matky v Bělorusku).

K námitkám stěžovatelky týkajících se porušení závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv, jimiž je Česká republika vázána (čl. 2 a čl. 4 odst. 2 Úmluvy, čl. 6 Mezinárodního paktu), musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že jsou uplatňovány poprvé až v kasační stížnosti, třebaže mohly být vzneseny již v dřívějším řízení. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřijatelné. I kdyby ovšem zákon dovoloval Nejvyššímu správnímu soudu se těmito námitkami stěžovatelky zabývat, nemohl by jim přisvědčit. Zmíněná ustanovení mezinárodních smluv totiž zavazují Českou republiku ve vztahu k osobám nacházejícím se pod její jurisdikcí (čl. 1 Úmluvy, čl. 2 odst. 1 Mezinárodního paktu), tedy především na území

České republiky. Česká republika však nemůže tato práva garantovat a být zodpovědná za jejich dodržování také vůči cizincům na území jiných států. Jakákoli případná porušení práv stěžovatelky na území Běloruska je třeba hodnotit z toho pohledu, zda nepředstavují důvody pro udělení mezinárodní ochrany, ať už ve formě některé z forem azylu či doplňkové ochrany. Podstatné je to (Nejvyšší správní soud se v tomto směru ztotožňuje s názorem krajského soudu), že obdržení umístěnky do zamořené oblasti, popřípadě úhrada studia nejsou ztotožnitelné s pronásledováním ve smyslu zákona o azylu. Jedná se sice o jistou diskriminaci, ovšem vzhledem k její intenzitě a charakteru ji nelze ztotožnit s žádným z taxativně stanovených důvodů pro udělení azylu. Bylo již uvedeno, že v posuzované věci poskytuje ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti, důvody pro udělení mezinárodní ochrany stěžovatelce nejsou dány a Nejvyšší správní soud tak považuje výše uvedenou argumentaci stěžovatelky mezinárodními smlouvami za nepřípadnou.

K tvrzenému pochybení krajského soudu, které stěžovatelka spatřovala v neprovedení navrhaných důkazů - listin přiložených k žalobě a ve kterém stěžovatelka spatřovala zásah do práva na spravedlivý proces, lze odkázat na usnesení ze dne 14. 1. 2009, č. j. 9 Azs 69/2008 - 79, www.nssoud.cz, ve kterém Nejvyšší správní soud vyslovil, že soud je oprávněn rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, přičemž kritériem pro takové rozhodnutí může být i otázka nadbytečnosti provedení takových důkazů pro zjištění skutkového stavu věci (tj. důvodný předpoklad, že navržené důkazy nesměřují k objasnění skutkového stavu věci, což byla situace, která nastala v posuzovaném případě). To však pochopitelně nezabavuje soud povinnosti svůj postup patřičně odůvodnit (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, či rozsudku ze dne 23. 10. 2008, č. j. 1 As 45/2008 - 56, obě rozhodnutí na www.nssoud.cz). Krajský soud tak v posuzovaném případě učinil a vysvětlil, proč neprovedl dokazování listinnými důkazy navrženými stěžovatelkou. Vyjádřil rovněž přesvědčení, že skutkový stav, z něhož správní orgán vycházel, je dostatečně doložen důkazy tvořícími součástí předloženého spisového materiálu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud nezjistil existenci žádného důvodu přijatelnosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Odměna zástupkyni stěžovatelky JUDr. Radaně Pekárkové, advokátce, která byla stěžovatelce ustanovena usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2009, č. j. 56 Az 53/2008 - 50, byla stanovena za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti ze dne 18. 9. 2009) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za výše uvedené úkony tak náleží zástupkyni stěžovatelky odměna ve výši 2 x 2100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu a dále režijní paušál ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupkyně stěžovatelky doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se podle § 35 odst. 8 s. ř. s. její odměna zvyšuje o částku

odpovídající této dani, která činí 19 % z částky 4800 Kč, tj. 912 Kč. Zástupkyni stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 5712 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. listopadu 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu